

Кафедра практичної психології та педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Військова педагогіка»

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Військова педагогіка
Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти, форма навчання	третій (доктор філософії), денна форма
Освітньо-професійна програма	Професійна освіта
Спеціальність	015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
Рік навчання, семестр	2-й рік (3-4 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Козяр М. М., д. пед. н., професор, член-кор. НАПН України
E-mail	m.kozyar@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання.

Навчальна дисципліна «Військова педагогіка» є однією із складових циклу профільної підготовки докторів філософії (PhD) у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. Зміст навчальної дисципліни «Військова педагогіка» розроблено відповідно до вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів України, а також передових теоретичних розробок сучасної світової та вітчизняної науки у тісному взаємозв'язку з особливостями управлінської діяльності військового керівника. Вивчення дисципліни спрямоване на забезпечення здобувачів освіти знаннями і навичками, необхідними у їхній професійній діяльності для організації навчального та навчально-тренувального процесів у закладах освіти із специфічними умовами навчання та військових частинах.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Викладається на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та належить до вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки. Вивчається на 2 курсі (3-4 семестр). Форма підсумкового контролю – диференційований залік. Обсяг – 3 кредити ECTS (90 год.).

Предметом «Військової педагогіки» як науково-навчальної дисципліни є вивчення об'єктивних явищ, зв'язків і відношень процесу самовдосконалення військовослужбовців, які знаходяться в постійному протиріччі та визначають сутність і закономірності процесу вдосконалення військовослужбовців та принципи управління цим процесом.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Навчальна дисципліна «Військова педагогіка» вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Філософія науки», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Теорія і методика професійної освіти», «Модернізація сучасної професійної освіти», «Управління освітнім процесом у закладах професійної освіти», що сприяє створенню цілісного уявлення про зміст професійної діяльності викладача ЗВО із специфічними умовами навчання, предмет дисципліни як науки та завдання як практичної педагогічної діяльності.

Набута здобувачами вищої освіти під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркових компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання дисертаційної роботи.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Військова педагогіка» є підготовка майбутніх докторів філософії – офіцерів до військового управління тактичного рівня, здатних організовувати та здійснювати психолого-педагогічну підготовку, процес навчання, виховання та розвиток військовослужбовців і військових підрозділів.

3.2 Завданнями вивчення дисципліни «Військова педагогіка» є:

- дослідити сутність, структуру, функції військово-педагогічного процесу;
- ознайомити здобувачів освіти з проблемами організації та вдосконалення освітнього процесу у ЗВО із специфічними умовами навчання;
- виробити вміння розробляти ефективні форми організації військово-педагогічного процесу і методи впливу на військовослужбовців і військові колективи;
- розвивати навички гуманізації військово-педагогічного процесу і військової служби;
- опанувати зміст і технологію навчання, виховання, розвитку і психологічної підготовки військовослужбовців, а також методику самоосвіти і самовиховання військовослужбовців.

3.3 Результати навчання.

Під час опанування навчальної дисципліни здобувач має досягти таких результатів:

Знати/знання (згідно ПР01. Демонструвати глибоке знання та розуміння філософсько-методологічних засад наукового знання, загальних проблеми пізнання, філософсько-педагогічних концепцій, особливостей наукової творчості, історичних і теоретико-методологічних засад організації наукової діяльності, методології та методів організації та проведення наукових досліджень, що дають змогу переосмислювати і поглиблювати педагогічну науку та освітні концепції; ПР02. Володіти провідними концептуальними і методологічними засадами педагогічної

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

науки, сучасної парадигмою освіти, теорії професійної освіти, методологією, методикою і методами науково-педагогічного дослідження, усвідомлювати актуальні проблеми, новітні досягнення та перспективні тенденції в педагогіці, педагогічній психології та професійній педагогіці в Україні та за кордоном; ПР03. Аналізувати розвиток педагогіки і професійної освіти в їх історичній ретроспективі, розуміти ієрархію цілей, структуру, зміст, методи, організаційні форми, технології та педагогічні умови професійної підготовки, знати нормативно-правову базу вітчизняної освітньої політики, завдання входження української освіти у світовий освітньо-науковий простір, вивчати й узагальнювати вітчизняну педагогічну спадщину та досвід фахової підготовки в зарубіжних закладах професійної освіти).

Уміти/уміння (згідно ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій; ПР05. Визначати пріоритети наукового пошуку, самостійно планувати інноваційну діяльність, розробляти комплексні наукові проекти в галузі професійної освіти на основі володіння стратегічним менеджментом і законодавства, що регулює діяльність закладів освіти, знання та розуміння структури науково-педагогічного дослідження, етапів конструювання змісту навчання, апробації та впровадження сучасних педагогічних технологій, особливостей розроблення, проведення та діагностування результатів педагогічного експерименту; ПР06. Кваліфіковано застосовувати загальнонаукові методи, діагностичний інструментарій моніторингу якості освіти, методи математичного і статистичного аналізу, інформаційно-комунікаційні технології тощо для вивчення реального стану та прогнозування змін освітнього процесу в закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти; ПР10. Застосовувати традиційні та новітні методи, інноваційні технології та інструментарій (у т. ч. інформаційно-комунікаційні) у науковій, науково-педагогічній, соціально-просвітницькій і громадській діяльності).

Комунікація (згідно ПР08. Організовувати науково-професійну комунікацію та міжособистісне спілкування в галузі професійної освіти, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю, обирати в усному та писемному науково-педагогічному мовленні доцільні стилі, методи і засоби комунікації, ефективно презентувати дослідницькі ідеї, обговорювати і захищати власні погляди в усній і письмовій формах, володіти правилами міжнародного академічного письма; ПР09. Зрозуміло та переконливо доносити професійно значущу інформацію, підсумки власних наукових досліджень, емпіричні дані, обґрунтування, міркування та висновки для різної аудиторії на національному та міжнародному рівні відповідно до форм і стандартів апробації та викладення результатів наукової роботи).

Відповідальність і автономія (згідно ПР13. Усвідомлювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти; ПР15. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя задля поглиблення набутих і здобуття нових компетентностей, формування цілісного світогляду, виявляти та розвивати індивідуальні творчі якості, планувати і вирішувати завдання власного професійного, наукового й особистісного

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

розвитку, підтримання та підвищення іміджу сучасного науково-педагогічного працівника, становлення власної професійної позиції).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

Формат курсу Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 8 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.

Обсяг дисципліни: 3 кредити / 90 академічних годин, з яких: лекцій лекцій 16 годин, семінарів 16 годин, самостійної роботи 58 годин.

Форми навчання лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
3-ий семестр					
<u>Змістовий модуль 1. Військова дидактика.</u>					
Тема 1. Військова педагогіка, як галузь педагогіки.	12	2	2	–	8
Тема 2. Закономірності та принципи навчання військовослужбовців.	11	2	2	–	7
Тема 3. Особливості освітнього процесу у ЗВО із специфічними умовами навчання	11	2	2	–	7
Тема 4. Методична система навчання військовослужбовців	11	2	2	–	7
Разом за 3-й семестр	45	8	8		29
4 семестр					
<u>Змістовий модуль 2. Військове виховання.</u>					
Тема 5. Військове середовище	11	2	2	–	7
Тема 6. Процес виховання військовослужбовців	12	2	2	–	8
Тема 7. Закономірності та принципи виховання військовослужбовців	11	2	2	–	7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Тема 8. Форми і методи виховання військовослужбовців.	11	2	2	-	7
Разом за 4-й семестр	45	8	8	-	29
Разом	90	16	16	-	58

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Військова дидактика

Тема 1. Військова педагогіка, як галузь педагогіки.

Об'єкт, предмет і завдання військової педагогіки. Категоріально-понятійний апарат теорії військового навчання. Методологія (інструментарій) військового навчання. Становлення і розвиток військової педагогіки. Викладання у вищій військовій школі як складова цілісного педагогічного процесу.

Тема 2. Закономірності та принципи навчання військовослужбовців.

Закономірності навчання військовослужбовців. Принципи навчання військовослужбовців. Концепції (дидактичні системи) та сучасні технології навчання. Основні концепції (дидактичні системи) навчання і можливості їх застосування у професійній підготовці військовослужбовців. Сучасні технології навчання і можливості їх застосування у професійній підготовці військовослужбовців.

Тема 3. Особливості освітнього процесу у ЗВО із специфічними умовами навчання.

Загальна характеристика процесу навчання військовослужбовців. Структурні елементи процесу навчання військовослужбовців. Методологія (інструментарій) військового навчання. Викладання у вищій військовій школі як складова цілісного педагогічного процесу. Зміст підготовки до проведення навчального заняття. Структурні елементи проведення навчального заняття та їх характеристика.

Тема 4. Методична система навчання військовослужбовців.

Викладач як суб'єкт освітнього процесу. Нормативне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО із специфічними умовами навчання. Форми організації освітнього процесу у вищій військовій школі. Технології навчання у вищій військовій школі. Застосування сучасних комп'ютерних технологій у процесі професійної підготовки військовослужбовців. Методика організації самостійної роботи здобувачів освіти.

Змістовий модуль 2. Військове виховання.

Тема 5. Військове середовище.

Сутність і характеристика військового середовища. Кодекс честі офіцера ЗС України. Військові традиції і ритуали у ЗС України. Успіх і лідерство у військовій галузі. Формування лідерських якостей особистості військовослужбовця.

Тема 6. Процес виховання військовослужбовців.

Загальна характеристика виховного процесу у ЗВО із специфічними умовами навчання. Структурні елементи процесу виховання військовослужбовців. Особливості самовиховання військовослужбовців. Удосконалення і саморозвиток професійно важливих і лідерських якостей. Виховання у військовослужбовців морально-бойових якостей. Патріотизм, вірність військовому обов'язку – важливі ціннісні орієнтири військового виховання.

Тема 7. Закономірності та принципи виховання військовослужбовців.

Закономірності військового виховання. Система принципів виховання у військовій педагогіці.

Тема 8. Форми і методи виховання військовослужбовців.

Загальна характеристика форм виховання військовослужбовців. Загальна характеристика методів виховання військовослужбовців. Класифікація методів військового виховання. Самовиховання як одна з важливих форм військового виховання. Методи самовиховання.

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf. Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем у вигляді тестування, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями).

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);
- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);
- практичні методи (вправи; підготовка перзентацій; елементи практичних завдань; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час семінару);
- письмового контролю (тестування, письмове опитування, виконання індивідуального завдання, есе-рефлексія);
- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей одногрупників і самоаналіз);

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

– оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, окремі практичні завдання (в разі потреби), дискусії, підведення підсумків.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

На сесії та міжсесійний період бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій та комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) освітньо-кваліфікаційних робіт.

10. Система оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» [https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya .pdf](https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf).

Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: диференційований залік.

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний і підсумковий) з дисципліни «Прикладні інформаційні технології освітньої та наукової діяльності» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Рейтинг здобувача освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (диференційований залік) – 50 балів.

Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях. На практичних заняттях кожен здобувач освіти з кожної теми виконує індивідуальні завдання. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, вирішення завдань і виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, охайно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «добре» – коли здобувач освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

реферати з основних тем курсу; «задовільно» – коли здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою, самостійність виконання завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – коли здобувач освіти дає правильну відповідь не менше, ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни. Є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 50 балів.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

11. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на працевлаштуванні інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Артюшин Г. М. Педагогічні умови активізації навчально-пізнавальної діяльності курсантів вищих військових навчальних закладів: навч. посіб. Київ : Київський ін-т Військово-повітряних сил, 2000. 106 с.
2. Білявець С. Я. Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін: монографія. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. 467 с.
3. Бойко О. В., Коберський Л. В., Кожевніков В. М., Романишин А. М., Скрипник С. В. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: навч. посібник. Львів: АСВ, 2012. 454 с.
4. Варій М. Й., Козяр М. М., Коваль М. С. Військова психологія і педагогіка: посібник / за заг. ред. М. Й. Варія. Львів: Сполом, 2003. 624 с.
5. Військова психологія і педагогіка: підручник / авт. кол-в: Л. А. Снігур, О. А. Хижняк, Є. М. Подтергера, Е. І. Сарафанюк, К. П. Аветісян, О. Ю. Булгакова / за заг. ред. Л. А. Снігур. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2010. 576 с.
6. Вітченко А. О. Підготовка майбутніх докторів філософії у вищій військовій школі: досвід, проблеми, шляхи вдосконалення. *Військова освіта* : збірник. наук. праць НУОУ. 2020. № 1 (41). С. 91-102.
7. Вітченко А. О., Осьодло В. І., Салкуцан С. М. Технології навчання у вищій військовій школі : теорія і практика : навч.-метод. посіб. Київ : НУОУ, 2016. 272 с.
8. Вітченко А. О., Осьодло В. І. Педагогіка вищої військової школи : підруч. Київ : НУОУ, 2017. 504 с.
9. Дуб Е. П. Основи військової педагогіки: навч.-метод. посібник. Харків: ХУПС, 2009. 354 с.

10. Зорій Я. Б. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх офіцерів запасу в закладах вищої освіти: монографія; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. -419 с.
11. Інноваційні педагогічні технології та методики в освітньому процесі військових навчальних закладів провідних країн-членів НАТО і України: колект. монографія / [В. С. Рижиков та ін.]. ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. В. С. Рижикова ; Військ. ін-т Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : Ямчинський О. В. [вид.], 2020. 341 с.
12. Коваль М. С. Система професійної підготовки майбутніх працівників ДСНС України в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти : монографія. Львів : ПАІС, 2019. 544 с.
13. Козяр М. М., Литвин А. В. Психолого-педагогічна підготовка фахівців цивільного захисту. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: зб. наук. праць. Вип. 5. / За ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД. 2017. С. 126–132.
14. Нещадим М. І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. 57 с.
15. Тушко К. Ю. Підготовка майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України до професійної взаємодії: теорія та практика: монографія. Дніпро : Середняк Т. К., 2020. 408 с.
16. Ягупов В. В. Військова дидактика: навч. посібник. Київ: ВЦ Київський університет, 1999. 400 с.

12.2. Додаткова:

1. Аніщенко В. О. Ступенева професійна підготовка офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України: монографія. Чернівці: SCRIPTORIUM, 2020. 476 с.
2. Бойко О. В. Теоретико-методичні проблеми формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил України : монографія. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2014. 543 с.
3. Галімов А. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виховної роботи з особовим складом: дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2005. 462 с.
4. Капінус О. С. Методологія, теорія і методика формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів Збройних сил України : монографія. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2020. 600 с.
5. Коваль М. С., Козяр М. М., Литвин А. В. Педагогічна модель формування готовності фахівців цивільного захисту до професійної діяльності. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2018. Вип. 18. С. 143–151.
6. Литвин А. В., Руденко Л. А. Формування психологічної готовності курсантів ЗВО ДСНС до діяльності в ризиконебезпечних обставинах. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. 2021. № 1(21). С. 40–48.
7. Ненько Ю. П. Теоретико-методологічні засади професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2018. 39 с.
8. Руденко Л., Коваль М., Литвин А. *Методологічні підходи до формування комунікативних якостей у майбутніх фахівців цивільного захисту*. Nauka, edukacja, wychowanie i praca : księga jubileuszowa dedykowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Franciszkowi Szloskowi / Redakcja naukowa prof. zw. dr hab. Nelli Nyczkało, prof. zw. dr hab. Jerzy Kunikowski, dr Grzegorz Wierzbicki. Warszawa – Siedlce, 2018. S. 217–231.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

9. Руденко Л. А. Особливості системи підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної взаємодії. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*: зб. наук. праць / гол. ред. Г. П. Шевченко. Вип. 6 (93). Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. С. 222–231.

10. Didenko O., Zoriy Y., Rudenko L., Lytvyn A., Halimov A., Lutskyi O. Formation and development of professional creativity of future officers in higher military educational institutions. *Laplace Em Revista*. 2021. Vol. 7 (Extra-C). P. 141–152. <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-C997p.141-152>.

12.3. Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Психопедагогіка безпеки / Вдович Світлана Михайлівна. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=1615>

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
протокол від «30» серпня 2022 р. № 1.

РОЗРОБНИК

Науковий співробітник відділу організації
наукових досліджень,
доктор педагогічних наук, професор

Михайло КОЗЯР

«30» серпня 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та
педагогіки,
доктор психологічних наук, доцент

Роксолана СІРКО

«30» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Професійна освіта»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Андрій ЛИТВИН

«31» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

Ірина БАБІЙ

«31» серпня 2022 р.

Дата актуалізації					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					